

Telegraful

Organ național-bisericesc

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și
cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei
luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900
Lei. — Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției Telegraful Român
strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori ne-
francate se refuză
Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiunilor:

un gir peti 6 Lei pentru odată, dacă se pu-
blică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului Te-
legraful Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45

Adunările parohiale

(=) În cursul lunii Ianuar 1932 are să se facă, în adunarea parohială, alegerea membrilor consiliului, epitropiei, comitetului parohial și a membrilor la adunarea protopopească, în conformitate cu circulară (Nr. 7956 din 1931), dată de Consiliul nostru arhiepiscopesc și publicată în Nrul 89, din 12 Decembrie 1931, al Telegrafului Român.

Aceste corporații și organe bisericesti, care se constituie din nou, pe un period de șase ani (1932—1937), primesc asupra lor însărcinări dintre cele mai frumoase, dar în același timp și pline de răspundere.

Comuna bisericească se înalță sau se coboară, în mersul ei cultural și moral, după cum cei aleși în adunările parohiale vor avea sau nu vor avea priceperea și destoinicia reclamate de însărcinările primite.

Se vorbește, nu fără temei, de spiritul extrem de birocratic ce se înstăpânește în multe dintre administrațiile noastre, nu numai civile, ci și bisericești, de sus și de jos. În acest fel, firește, nu vom deștepta interesul viu

pentru probleme culturale și religioase între credincioșii lăsați răslățiți, fiecare mărginindu-se numai la «ale sale».

Neapărat, adunările parohiale, pe baza rapoartelor, vor continua și mai departe censurarea exactă a socotelilor (lucrare importantă) și votarea preliminarilor (tot atât de importantă), dar munca lor nu se poate considera terminată cu atâtă. Avere și banul, ori câtă importanță le-am atribui, rămân însă totdeauna numai mijloace, prin care încercăm să ajungem scopuri de cultură și moralitate. Aci se deschide cel mai larg teren de activitate pentru îngrijirea sufletească și corporală a credincioșilor, în deosebi atunci când pe lângă consiliul parohial se vor putea alege și comitetele parohiale speciale.

Aceste comitete vor fi alese, conform dispozițiilor comunicate din partea autorității superioare bisericești, pentru următoarele lucrări, — le recapitulăm și aici:

a) pentru înzestrarea și înfrumusețarea bisericilor, a curților bisericești și a cimiterelor și pentru ținerea lor în cea mai bună randuală;

b) pentru formarea și susținerea de coruri bisericești;

c) pentru îngrijirea, îmbrăcarea și înzestrarea cu cărți și cu alte mijloace de învățătură a școlarilor săraci;

d) pentru ajutorarea săracilor și ocrotirea orfanilor și a văduvelor;

e) pentru cercetarea și ajutorarea bolnavilor din comună și spitale;

f) pentru înființarea și susținerea de biblioteci parohiale populare;

g) pentru înființarea cercurilor misionare de combatere a sectelor și credințelor protivnice bisericii ortodoxe;

h) pentru înființarea și susținerea de internate, cămine, azile și spitale și a oricărei alte opere de milă creștinească, de caritate publică și activitate samaritană...

În parohiile, în care împrejurările nu permit alegerea unor asemenea comitete parohiale, atribuțiunile lor trec la consiliile parohiale.

Toate expunerile de mai sus le-am făcut în preajma apropiatelor alegeri, pentru ca să atragem atențiunea și mai mult asupra chestiunii privitoare la restaurarea organelor bisericești.

Nu ne îndoim că alegătorii își vor face datoria așa cum cere cinstea lor și cum se așteaptă dela toți bunii fii ai sfintei noastre bisericii dreptmăritoare.

Cu și mai multă râvnă!

E un fapt ce nu se mai poate contesta, că pe întinsul ogorului de suflete lucrătorii tocmiți de Stăpânul lui mișună mai vioi în anii din urmă, deștețându-l cu râvnă și încredințându-i sămânța tot mai din belșug. Azi puțini preoți mai sunt cari să nu propovăduiască în fiecare Duminecă sau sărbătoare, iar numărul celor ce caută cât mai dese prilejuri și cât mai potrivite forme de-a trezi și încălzi viața religioasă a păstoritilor, crește cu fiecare zi. Cred că nu păcătuesc prin exces de optimism, afirmând că vremea care vine ne apropie tot mai mult de tipul ideal de preot, care este în toate momentele conștiințe ale vieții lui preot, adică învățator trimis de Dumnezeu, slujitor al tainelor lui Dumnezeu și conducător al vieții sufletești reprezentând pe Dumnezeu. Am impresia, continuu verificată de observație, că în sufletul preotului de azi conștiința de preot, conștiința că el ține în mijlocul oamenilor locul lui Hristos, mijlocitorul între Dumnezeu și lume, tinde să devină o stare permanentă, alungând, e drept, cu multă luptă și sbucium,

FOIȘOARA

Imblăcii

— Iconiță din vechea prigoană pentru lege —

În toate zorile înlăcrimate cădeau bătrânele lăcate de pe porțile înalte, ca de cetate, ale temniței înfricoșate ca focul gheenei, dela ocnale Uioarei...

În toate zorile înlăcrimate patru robi din patru sate ieșiau de prin pivniți întunecate, de prin culcușurile obidei la lumina veselă a zilei...

În toate zorile înlăcrimate patru popi din patru sate, cu piepturile astupate de bărbile lor albe, își spăiau oglinda ochilor în mirul sfânt al lacrimilor...

În toate zorile înlăcrimate haiducii, putezi de păcate, le deslegau mâinile legate și picioarele ferecate în obezi cari mașter strâng, de oasele le frâng...

În toate zorile înlăcrimate patru popi din patru sate băteau mătânii nenumărate ca 'n bisericile lor încușate și se rugau amar Sfântului să-i scape de iadul pământului...

În toate zorile înlăcrimate haiducii le trânteau în spate imblăcii cu hădăraguri înfierate și 'n loc de cruci: cu imblăcii li porniau pe la domni...

Și din zorile înlăcrimate până în seară, până 'n noapte, moșnegii cei cu brațe slabe imblăteau pe asudate stoguri de grâu și de săcară pentru nemeșii cari li chinuiesc de-i omoară...

...Patru popi din patru sate, dați imblăcii la o parte! Închinați-vă după slova legii noastre! Și porniți de aicea totți la copii și la nepoți!

...Haiduci cu mâni însângerate, nu-i pe lume bunătate, nu-s imblăcii cu hădăraguri așa de înfierate, care ne-ar putea abate dela altarul moșilor, dela pravila strămoșilor!

A. NANU.

Suflete, ai un liman...

Veniți la mine toți cei osteniți și împovărați, și eu vă voi odihni pe voi, (Matei 11, 28).

Care este suferința cea mai istovitoare, care frământă sufletul omului? Care este cea durere, care ne poartă sufletul pe cărări dibuitoare, spre căutarea «fericirii»?

Este oare lipsa înțelepciunii acestui veac? Nu! «Căci unde este multă înțelepciune, este și mult necaz, și cine știe multe, are și multă durere», (Ecl. 1, 18).

Este oare lipsa de avere, de bunurile trecătoare, care înconjoară pe stăpânitorii popoarelor făcându-i să încerce toate plăcerile vieții?

Nu! «Căci, drept vorbind, ce folos are omul din toată munca lui și din toată străduința lui, cu care se trudește sub soare? Toate zilele lui sânt pline de durere și truda lui nu este decât necaz, nici măcar noaptea

n'are odihnă inima lui. Și aceasta este o deșertăciune», (Ecl. 2, 22—23). Sau: «Dulce este somnul lucrătorului, fie că a mâncat mult, fie că a mâncat puțin, dar pe cel bogat nu-l lasă îmbuibarea să doarmă», (Ecl. 5, 12).

Dar, dacă nici lipsa înțelepciunii, nici lipsa plăcerilor, nu este cauza eternei neliniști sufletești, atunci care este acel lucru, — superior înțelepciunii, bogăției, plăcerilor, — a cărui lipsă ne sbuciumă? Este lipsa cunoașterii lui Dumnezeu, este lipsa trăirii în Dumnezeu, exorimată în cuvintele Fer. Augustin: «Fecisti nos ad Te Domine et cor nostrum inquietum est, donec requiescat in Te».

Această năzuință a sufletului spre Dumnezeu, această sete după divinitate se evidențiază mai mult în cartea Psalmilor.

Psalmistul scoate cele mai adânci accente de durere sufletească. El știe că lahwe este scăparea, știe că lahwe este odihna, știe că numai lahwe îl

conștiința de om obișnuit fără obligații speciale și cu toate libertățile de senz peiorativ.

Procesul acesta e întetă de atâtea din sugestiile vieții de după război. Iar cele mai importante sunt propaganda neobosită a agenților sectari și o sete după cuvântul dumnezeesc cum n'a mai existat de multă vreme, pășind alături, cu însălbătăcirea relațiilor dintre oameni și cu înstrăinarea de biserică și de bunele deprinderi de dinainte de război; cu un cuvânt perspectiva sumbră pentru preot de-a vedea mărindu-se golul în jurul său, unii credincioși nefiind satisfăcuți în setea lor religioasă, alții neavând înțelegere pentru valorile religioase. Iar ca un corolar al acestora, tot mai scăzută atenție din partea clasei intelectuale și conducătorilor Statului, cari socotesc că preotimea nu constituie o categorie «esențială», adecă indispensabilă în viața națiunii.

Toate acestea, și mai ales subțierea salariilor până la derizoria sumă de 1500 lei lunar care nu mai e decât doar un simbol de salarii, ar fi descurajat oricare altă categorie de slujbași într'atât încât s'ar fi cufundat cu totul în somnolența desnădejdiei, când nu și ar fi putut găsi alte ocupații. În preotime însă aceste împrejurări împovărătoare au înviorat gustul de luptă și-au înzecit puterile de rezistență, aducându-i aminte de Harul dumnezeesc ce lucrează prin ea și de misiunea ei de-a fi continuu jertfă de curățire a lumii. Căci nimic altceva nu poate fortifica atât de mult încăpățănarea de-a nădăjdui în Domnul și de-a crede în rosturile jertfei tale — și implicit de-a birui în Domnul — decât evidența că la oameni nu mai e nici o nădejde, și că nu mai poți afla la ei nici o înțelegere. «Iți

ajunge ție Harul Meu; căci puterea Mea întru neputințe se arată deplină» (II Cor 12, 9).

Considerațiile acestea nu ne pot însă dispensa, de sigur, de noi și noi îndemnări reciproce. Cei cari sunt mai avansați în lucrarea lor fac bine dacă împărtășesc învățămintele și sugestiile dobândite celorlalți, înaintând ei înșiși mai departe în noile orizonturi ce se deschid muncii lor. Și împărtășirea aceasta se poate face în conferințele preoțești, dar și în foaia aceasta care poate deveni și mai mult o arhivă documentară și un izvor de inspirații pentru lucrarea pastorală. Iată de pildă comunicarea părintelui protopop Stoicaneu despre «Șezătorile biblice», organizate de Sfântia Sa, sunt sigur că va servi multor preoți drept îndemn de imitație, deși ar fi de dorit ca aceste șezători să nu fie nici ca titlu, nici ca program, numai biblice, ci în general religioase.

Șezători de acestea se țin dealtfel în multe locuri cu Ostășii Domnului. Activitatea ce se desvoadă bunăoară în Sibiu la aceste șezători e deosebit de apreciazabilă. Cu toate acestea sunt recomandabile șezătorile generale, pentru că toți credincioșii sunt chemați să asculte cât mai des cuvântul dumnezeesc și să cultive virtuțile creștinești. Ostășii se deosebesc doar prin aceea că iau asupra-le îndatorirea de-a fi mai intransigenți în împlinirea datoriilor față de biserică, formând prin aceasta o gardă de onoare în jurul bisericii și un aluat bun în obștea credincioșilor. Dar asupra cultivării ostașilor în senzul acesta și asupra raporturilor lor cu preotul pe deoparte și cu ceilalți credincioși pe de alta, ar fi de clarificat multe lucruri. Și cu siguranță că aceste clarificări ar împrăștia neînțelegerile cu cari întâmpină mulți

această mișcare în Biserica românească.

O atențiune cu mult mai serioasă ar trebui dată «Societății Sfântul Gheorghe». În destule locuri încă, ea nu înseamnă decât o încadrare în formalitățile votului, comitetului și a altor practici de societate, a petrecerilor și a jocului flăcăilor și fetelor. E și aceasta ceva, pentru că în felul acesta se mai civilizează raporturile dintre tineri, deși poate că ar trebui să ne atenueăm bucuria cu regretul că aceste practici au omorât unele din tradițiile așa de frumoase ale acestor raporturi. Dar Societatea n'a fost întemeiată numai de dragul introducerii acestor practici ale sufragiului universal. Preotul, care e în fruntea ei, trebuie să caute să amestece în toate manifestările tineretului o notă religioasă, inspirându-se în privința aceasta din tradițiile satului nostru cari toate, de orice natură ar fi, au în ele amestecată biserică, pe Dumnezeu, pe preot, pe sfinți etc. Așteptăm și în chestiunea aceasta comunicări și sugestii din experiența preoților activi și buni observatori. În orice caz trebuie să ne ferim să absorbim toate celelalte aspecte și preocupări ale vieții flăcăilor în aspectul pur religios. O asemenea exagerare și un asemenea exclusivism — propriu sectelor — pe lângă faptul că trădează o condamnable neînțelegere pentru formele de viață ale neamului și atențează la spiritul lui, mai prezintă și pericolul că naște cealaltă exagerare, mai curând ori mai târziu.

Dar pe lângă aceste forme publice de propovăduire, nu trebuie neglijate nici prilejurile particulare. Mai mult poți lucra asupra inimii omului în convorbiri particulare, când se stabilesc legături directe între suflete, când simți că între tine și omul cu

care vorbești se stabilește o prelinie care-l va face ca și când te ascultă din public să te înțeleagă mai bine. Nu e vorba ca tot momentul în care convii cu oameni să-l umpli întreg numai cu povestiri și explicații religioase. Aceasta nici nu se poate, având și tu alte trebuințe, dar nici nu poate duce la bune rezultate, ci în convorbirea liberă să introduci în mod neartificial și un episod religios. Sunt, de sigur, momente deosebit de potrivite pentru convorbirea și povestirea religioasă. D. ex. în casa bolnavilor, când nu sunt prea greu bolnavi; acolo e de obicei, de câte ori merge preotul, lume mai multă. Sau de câte ori se abate peste o casă un eveniment deosebit, de bucurie sau de durere.

Nu trebuie neglijată nici copiii. Se cuvine ca preotul să restabilească, acolo unde a dispărut, vechea prelinie între el și copii, ca acesta să câștige ori să vadă să se apropie cu bucuria de el și să-i sărute mâna. De câte ori nu poți aduna într-o plimbare prin sat 3-4 copii pe care să-i duci acasă cu tine, să le arăți vreun joc, să-i înveți vreo deprindere bună, vreun cântec religios, să le povestești ceva religios. Aci poate fi de mare folos preoteasa, iar copiii preotului să nu trăiască în izolare față de ceilalți copii din sat.

În general idealul spre care trebuie să tindă fiecare preot este: să fie în toate momentele vieții sale preot; ori de slujește în biserică, ori de călătorește cu cineva, ori de lucrează la ceva împreună cu alții. Nici odată să nu-l părăsească această conștiință. E singurul mijloc care îi aduce și stîmă și dragostea oamenilor și răsplata dumnezească.

Dr. D. Stăniloae.

poate mântui. Deaceia sufletul lui suspină: «Imi întind mâinile spre Tine, Imi suspină sufletul după Tine, ca un pământ uscat. Grăbește de m'ascultă, Doamne, mi se topește duhul, nu mi ascunde fața Ta». (Ps. 143, 6-7).

Deaceia sufletul lui strigă: «Strig ziua Dumnezeu și nu m'auzi! strig noaptea și tot n'am odihnă», (Psalm 22, 2). Deaceia sufletul lui se revoltă: «Trezește-te! Pentru ce dormi Doamne? Trezește-te! Nu ne lepăda pe vecie!» (Ps. 44, 23). O, nenorocite suflet! Cine îți poate da acea pace după care neconținut suspini, strigi și te revolți? Care cuvinte, rostite de gură omenească, vor putea să te ridice în sfera liniștei eterne? Vei fi tu oare condamnat, să nu găsești nici odată odihnă și să părăsești acest trup cu convingerea, că nu există nimic bun sub soare? Nu! O, suflete, nu auzi tu cum de douăzeci de veacuri, «Domnul păcii», ne zice tuturor necăjiților și apăsătorilor «Veniți la mine toți cei osteniți și împovărați, și eu vă voi odihni pe voi»? Nu auzi tu cum roagă pe toți să la jugul Lui

cel ușor, cel dător de viață, cel aducător de pace, prin cuvintele: «Luați jugul meu asupra voastră și învățați-vă de la mine că sunt blând și smerit cu inima, și veți găsi odihnă sufletelor voastre. Că jugul meu e bun și povara mea este ușoară»? (Matei 29-30). Nu mai suspina, suflete, nu mai geme, nu te mai revolta, ci vino la izvorul nesecat al păcii, vino la acest izvor și vei bea din apa Lui, căci cine bea din apa Lui nu va înseta în veci. Renunță la aceste bunuri pământești, care te robesc păcatului, la bunuri, care în loc să te liniștească te tulbură, și vino la picioarele Mântuitorului, rugându-L să te împărtășească cu eternele binefaceri ale cerului.

Când marea cu valurile tuturor suferințelor, tuturor greutăților, tuturor păcatelor, te amenință cu peirea, cheamă suflete pe Mântuitorul ca să certe și să potolească furia acestor valuri și nu te mai teme, căci ai un liman!

Zosim Oancea.

Și cuvântul trup s'a făcut...

Sfânta noastră biserică mărturisește în simbolul niceo-constantinopolitan învățătura despre incarnațiune în cuvintele «S'a întrupat dela Duhul sfânt și din Maria fecioară s'a făcut om». Această mărturisire exprimă un adevăr fundamental, ba mai mult: ea exprimă adevărul central al vieții noastre.

Să încercăm a afla care este înțelesul adevărat al învățăturii despre faptul că D-zeu a luat trup omenesc.

Intruparea lui Dumnezeu în Domnul nostru Isus Hristos este pentru noi punctul suprem al unei devenirii, care trece prin întregul creațiune. Acest punct este de efect și de importanță deosebită, fără de care nu ne-am putea închipui creațiunea. Înțelesul acestei devenirii generale este, că Duhul Domnului se coboară în materie, penitruca din o astfel de legătură să se producă lumea așa de minunat întocmită.

În deceniile premergătoare s'au dat lupte înverșunate între creștinism

și între darvinism, care într'un mod unilateral voia să dea o interpretare mecanică creațiunii. Aceste discuții și-au cam pierdut interesul. Ele au fost însă necesare, căci pentru mintea îndoielnică a omului de azi, din acele frământări spirituale s'a cristalizat un tablou clar despre devenirea vieții. Azi însă abia mai există vreo teorie științifică serioasă, care ar încerca să explice creațiunea fără o participare a Duhului sfânt. Dar și invers, putem constata, că este părăsit și acel punct de vedere susținut mortis până acum, și conform căruia capitolele despre creațiune din sfânta Scriptură ar fi niște tratate de știință naturală. Întrebarea: de unde e viața pe pământ, precum și cine a făcut lumea, se discută azi din punct de vedere mai înalt. Hotărâtoare sânt în aceasta discuție cuvintele din Cartea Facerii, (1, 2): «Și pământul era nevăzut și nelocuit și întunec era deasupra adâncului, și Duhul lui Dumnezeu se purta pe de-așupra apei». Aici ne este indicată coborârea Duhului în materie, căci acest text are înțe-

Noul titular al justiției. În locul regretatului fost ministru C. Hamangiu, M. S. Regele a semnat decretul prin care dl președinte al Consiliului propunea aprobării regale, numirea d-lui Valer Pop, ministru al Ardealului.

Ear în locul de *ministru* al Ardealului, este numit *subsecretar* de stat al Ardealului dl deputat de Satu-Mare, Dr. Coriolan Tătaru.

Noul director al Școlii Normale

Consiliul arhiepiscopesc a numit pe dl *Ioan Sandu* director al școlii normale Andrei Șaguna din Sibiu.

Noul director a făcut o carieră didactică strălucită ca profesor la liceul «Gh. Lazăr» și ca director la liceul de stat din Alba-Iulia.

Și-a făcut studiile secundare la liceul nostru din Brașov și teologia în institutul Andreian. Studiile universitare le-a făcut la București, Iași și Paris.

Fiind în posesia unei culturi alese, e un profesor de elită, un scriitor și conferențiar admirabil.

Chemat în fruntea unei instituții culturale bisericești, în ogorul căreia a muncit apostolul Gheorghe Lazăr și renumiții pedagogi Popescu, Barcianu, Șpan și alții, noul director găsește o tradiție strălucită, pe care o va ști valoriza cu efect pentru progresul moral și cultural al vremii noastre.

Sibiul câștigă prin noul director o personalitate culturală.

Fie binevenit la noi.

Două cărți prețioase

I. *Sf. Macarie Egipteanul, Omilii duhovnicești*, traducere din grecește, de preotul *Cicerone Iordăchescu*, Chișinău 1931. Prețul: 100 Lei. Puține cărți s'au bucurat în trecutul creștinismului de atâta vază și de atâtă cetitori, ca aceasta carte care, prin munca profesorului dela Chișinău, devine astăzi accesibilă și cetitorului român. Ea, împreună cu încă 2—3, stau la începutul curentului mistic care s'a continuat mai ales în lumea monahală, necurmat până în zilele noastre. Noțiunile și imaginile din ea s'au încetățenit definitiv în experiența, în cugetarea și în limbajul cercurilor cari s'au putut apropia mai mult de ceea ce constituie miezul creștinismului răsăritean. Nu este o carte de speculație teologică asupra unor dogme privite în sine: nu se ocupă nici cu raportul celor 3 persoane din Sf. Treime, nici cu uniunea ipostatică, nici cu natura Tainelor. Și totuși, întreg sistemul învățăturilor creștine îl vei întâlni în ea, însă actualizat în experiențe sufletești. Harul și lucrarea lui în om, starea omului dinainte de cadere și după îndreptare, viața lui după învierea cea de apoi, nu mai sunt în această carte teze obiectiv-externe de cari luăm cunoștință intelectual și din cari mintea noastră se chinuiește să înlăture contrazicerile, ci toate sunt un unic proces sufletească surprins de lumina introspecției în diferitele lui faze. Un proces sufletească care urcă, dacă știi să-l alimentezi, până la treptele de sus ale stărilor mistic-extatice. În cari sufletul câștigă desăvârșita liniște, cufundat în lumina dumnezească.

Și toate acestea sunt descrise numai în imagini și comparații istorice sau din natură și într'un stil ușor popular chiar. E adevărat că în originalul grecesc frazele sunt enorm de lungi și foarte nerotunjite. Traducătorul român însă — și aceasta e un mare merit — a știut să le împartă, să le rotunjească, rămânând totuși

deplin atașat sensului frazelor grecești și dându-ne chiar o traducere cum nu se poate mai literală a cuvintelor. Cartea aceasta, oferind într'o formă atât de ușoară, experiențe și cugetări atât de adânci și de permant-sufletești, e o carte necesară în primul rând pentru fiecare preot. Ea e un ferment de bogată viață religioasă, și un tezaur de motive și chiar de pasagii pentru predici. O carte din care trebuie să guști mereu câte puțin, ca din Sf. Scriptură.

II. *Contribuții la revizuirea Liturghierului român. Proscomidia și Liturghia sfântului Ioan Gură de Aur*, de preotul *Petre Vintilescu*, București, Tipografia Cărilor Bisericești, 1931. Prețul: 100 lei. E puțină vreme de când apariția broșurii: «Tălcuirea sf. Liturghii» a păr. Dr. N. Terchilă, a provocat oarecare discuție în jurul unor acte rituale dela Utrenie și Liturghie. Discuția mi se pare s'a înfundat fără nici un rezultat, rămânând doar speranța că rezultatele vor fi aduse de broșura *Despărțământului* preoțesc dela Brașov. Iată că între timp apare o carte care dă răspunsuri la întrebările păr. protopop Stoicanea și va face să întârzie, cred, apariția broșurii dela Brașov. Pentru că studiul păr. profesor Vintilescu pune problema cu mult mai larg și operează cu un material documentar cu mult mai vast, decât s'a obișnuit până acum la noi în asemenea chestiuni. Păr. Vintilescu pune problema revizuirii și unificării pas de pas atât a instrucțiunilor tipiconale din Liturghier din punct de vedere al cuprinderii și al limbii lor, cât și a limbii rugăcăunilor și ecteniilor liturgice. Și aceasta, folosind vreo 46 de Liturghiere grecești, slavone și române. Propunerile Sfintei Sale în privința instrucțiunilor tipiconale sânt aproape toate juste, având în vedere când le face, fie consimțământul majorității Liturghierelor grecești și românești, fie praxa generală liturgică, nelinscrisă până acum în vreun Liturghier, sau fie în sfârșit sensul respectivului mo-

ment liturgic. În privința aceasta sunt deosebit de interesante considerațiile introductive, asupra unor chestiuni cum sunt: mirida pentru ingeri, mirida pentru ctitori, troparul ceasului al 3 lea cu stihurile respective intercalat în cursul marelui rugăciuni euharistice, pomenirile din timpul axionului etc. (În treacă fie zis, întrebarea păr. protopop Stoicanea despre timpul cădătorului la cetirea apostolului, va găsi răspunsul, că nici un liturghier nu poruncește acest cădător înainte de cetirea apostolului, ci sau în timpul cetirii apostolului sau în vreme ce se cântă Aleluia, pag. 35—6. De acord este și Liturghierul nostru — Sibiu 1902 — care lasă de altfel nedeterminat în care din aceste două momente ultime are să se cădească, pag. 80). Desigur că asupra multora din propunerile păr. Vintilescu s'ar mai putea discuta. Dar în primul rând trebuie observat că Sfintia Sa nu se prezintă în ipostasa de inovator, ci în aceea de conservator, sau mai bine zic de restaurator al instrucțiilor tipiconale; iar în al doilea rând, că cel care va vrea să discute în jurul acestor chestiuni, trebuie să o facă pe baza unui tot atât de bogat, sau și mai bogat, material documentar. În general, studiul acesta e important pentru toți preoții și teologii, pentru că îndeamnă la meditație asupra ritualului liturgic și deschide largi perspective de studiu și de gândire. Deaceia, cartea aceasta nu trebuie să lipsească din casa nici unui preot.

Nu tot atât de conservator se arată păr. Vintilescu în propunerile de revizuire a limbii liturgice. Din motivul acesta, dar și din acela că pentru ridicarea de obiecțiuni pe acest tărâm nu se mai cere colajonarea unui material vast, ci numai puțină greacă și puțin simț de al limbii bisericești, aci poate să-și spună cuvântul lume mai multă. E drept că multe dintre corecturile păr. Vintilescu sunt și aci juste, pentru că pe lângă faptul că traduc mai fidel cuvintele echivalente grecești, se încor-

credința, că numai lumea văzută este reală. Acest materialism ateu are azi o forță mare și ține pe mulți în ghearele sale. Esența lui o am putea caracteriza prin faptul, că el tinde să despoaie realitatea de spirit. Dorind omul să rupă legătura așezată de Dumnezeu, între materie și spirit, între viață și purtătorul ei, a ajuns la explicarea mecanică a vieții. Deci trupul nu mai este purtătorul sufletului, nu mai este vas ales al Duhului sfânt, ci el trăiește ca o mașină.

În centrul cultului nostru divin este taina cea mare a întrupării, este deci materialismul divin, dușmanul de moarte al materialismului ateu.

Am spus că materialismul demonic vrea să despoaie trupul de suflet, vrea să rupă legătura între creatură și creator. Față de această tendință, materialismul spiritual dorește o însuflețire a materiei prin Duhul lui Dumnezeu și astfel o mântuire, o nouă viață pentru toată creatura. Acest proces se petrece atunci, când materia, și mai înainte de toate omul devine purtător și vas ales al Duhu-

lui dumnezeesc, care înviește viața, reface ordinea distrusă a creației.

Nu înzadar este numit Domnul nostru Isus Hristos de către sf. Apostol Pavel ca al doilea Adam. Dumnezeu însuși s'a făcut om din Fecioara Maria. Pornind dela Hristos, omul, poate să-și vadă de nou chipul său făcut după asemănarea lui Dumnezeu. Legătura strânsă, a creaturii întregi cu Dumnezeu creatorul, ni se descopere deci prin materialismul divin, care primește o expresie unică în sf. taină a întrupării.

Structura externă și internă a învățăturii noastre bisericești este pătrunsă de materialismul divin, de învățătura despre întruparea lui Dumnezeu; concretizarea celui abstract. Acest lucru îl putem observa, precum am amintit, îndeosebi în viața sacramentală. În lumea sf. taine elementele prime sânt purtătoarele duhului dumnezeesc. La taina sfântului botez apa devine purtătoare a puterii de renaștere pentru viața cea nouă în Hristos. Sarea, unul dintre cele mai necesare alimente, simbolizează pu-

terea de conservare a lui Dumnezeu: «Voi sântei sarea pământului». Lumina blândă a luminărilor de ceară, — în care este depozitată sânguința albinelor și alte puteri naturale, ne aduce aminte de lumina veșnică și strălucitoare a Mântuitorului nostru Isus Hristos. Untul de lemn, — căruia în cercul oamenilor de știință i se dă azi importanță tot mai mare pentru efectul lui minunat de înșănătoșare, — este «pecetea darului Duhului sfânt».

Materialismul spiritual sau învățătura despre întrupare, despre sălășluirea spiritului în materie, își ajunge apogeul în taina sfintei Euharistii, unde pâinea și vinul se prefac în cinstitul trup și sânge al Domnului și Dumnezeu nostru Isus Hristos într'un mod accesibil numai credinței adevărate. Nu ne putem închipui și cu atât mai puțin am putea cuprinde în cuvinte importanța socială a acestui fapt minunat. Pâinea noastră cea de toate zilele, pâinea, care formează una dintre cele mai importante probleme sociale, tocmai această materie, atât

de necesară existenței omenești, o alege Mântuitorul pentru concretizarea ființei sale proprii. Astfel pâinea și vinul devin trupul și sângele lui Hristos fără nici o interpretare simbolică. Aceasta este o consecvență realizare a întrupării, a sălășluirii lui Dumnezeu în cele pământești a coborării Lui în trup. Mântuirea nu înseamnă nimicirea trupului, ci învierea acestuia prin sălășluirea lui Hristos întru inimile noastre. Împreunarea Duhului dumnezeesc cu materia, care împreunare produce a doua naștere din Duh, este scopul materialismului divin, este scopul *cuvântului care s'a făcut trup*.

Dumnezeu s'a făcut trup, Dumnezeu s'a materializat, pentru ca materia să fie divinizată. Dumnezeu a venit pe pământ, pentru ca toate cele pământești să devină earăș proprietate Lui. Dumnezeu s'a încorporat, viața cea adevărată s'a coborât în trup omenesc, pentru ca să putem fi părtași de viața cea adevărată: «Cuvântul trup s'a făcut și s'a sălășluit întru noi».

Dr. Nicolae Terchilă.

Crăciun creștin și realitate modernă

Se apropie zilele Crăciunului, când chiar și zierele cele mai lipsite de Dumnezeu scriu îndușoșat despre adorarea Pruncului și când lumea, stăpânită de diavol, se gândește, plină de nostalgie secretă, la Hristosul din mîrosul de brad și dorește să recapete un paradis pierdut.

Polmăne însă au să urască oamenii mai departe, au să mințescă și au să înșele mai departe, și se vor căuta tot alte și alte nouă încercări pentru rezolvirea crizei mondiale, a crizei de muncă, a crizei între popoare, fel de fel de încercări cu mijloace — cu desăvârșire incapabile, un dans al morții, o sinamăgire, a auto-amestire, — deoarece oamenii își închipuie că noaptea sfântă, anunțată mai întâi păstorilor, n'ar avea nici în clin, nici în mănec cu toate lucrurile acestea, că noaptea sfântă ar fi numai o sărbătoare de amintiri duloase, visul unei mîntuiri imposibile, un basm, care își destinde nervii, o viziune, care privește numai viața cealaltă: Crăciunul este pentru copii, — cei vîrstnici n'au să aștepte de acolo nimic pentru viața și pentru lor.

Dar tocmai aici zace întregul sens al crizei actuale mondiale, că ne aduce înaintea conștiinței adevărul cumcă vechile versete de Crăciun: «Lumea s'a pierdut — Hrist că s'a născut», sunt atât de grozav de adevărate, încât, într'adevăr, în taina creștină, atât de străină de lume, nu-și găsește singura cheie a rezolvirii ultimei a problemelor sale numai sufletul singularitic, numai casa și școala, et și-o află și economia națională, știința comercială, politica popoarelor.

Acestea au putut fi date uitării, pentru că omenirea mai nouă s'a înșelat pe sine însăși, plină de plăcere și pentru că n'a mai vrut să recu-

noască adevărul că este a diavolului omenirea de îndată ce vrea să se razime numai pe sine însăși. Deoarece creștinismul a pus în lanțuri demonii, s'a crezut că omul ar vrea din natura sa binele și că trebuie să i se numai învățat să cunoască mijloacele potri vite, pentru ca să îndeplinească binele. Creștinismul singur este adevărata știință și în ceea ce privește lucrurile omenestii, deoarece este știința despre demoni și știința despre Acela, care singur poruncește demonilor: Ce este economia națională și știința politică fără aceasta? Vorbărie goală despre cifre și instituțiuni, goală, fiindcă realitatea cea mai însemnată, care de curge după cifre și instituțiuni, este dată uitării.

Psihologia, sociologia, ba chiar neurologia sunt pîstăi goale fără de știința despre Getsemani și Golgota. Ce ne folosește biologia dacă lipsește învățătura asupra viața supremă, care a apărut pe pământ? Ce ne folosește teoria despre protoplasma celulară primitivă fără de cuvîntul Domnului: «Să se facă lumină» și fără de recunoașterea lui Ioan: «Și pogoră lumina în întuneric, dar întunerecul n'a recunoscut-o»? Deoarece lumina aceasta ni-a fost stînsă, de aceea ne-am prefăcut, iarăși, în protoplasmă celulară primitivă, — numai că aceasta se exprimă astăzi în mod biologic.

Știința cea mai recentă susține în zilele noastre, că celula vie ar fi la adecă nu resonator electric, o stațiune de recepțiune a celei mai îndepărtate și celei mai tîne radieri cosmice din înălțime și că trăiește atîta vreme cît legătura aceasta nu se sîrică. Oamenii de știință refereză chiar despre un tratament eficient al cancerului, la plante și la oameni, tratament, încercat din punctul de vedere al ipotezei acestuia.

Teologia creștină lărgeste puțin-țel această cunoaștere, ea ne întrebă: presimțiri oare acum, că sufletul omenesc trăiește din continua legătură cu energii tot mai înfînt de înalte, decât celula trupească și că învățătura des-

pre intruparea cuvîntului veclnic, văzută de acolo, este numai constatarea iluminată a coborării pe pământ a puterii spirituale celei mai înalte, creștitoare, în locuința omenescă, gata de a primi? Și că totul se disolvă, dacă legătura aceasta este întretălată sau dacă stațiunea receptoare este atăcată?

În tablourile maestrilor pictori vechi urmează Spiritului Sfînt, care se pogoră în viață, un înger cu crucea. Cum ar și putea fi altfel? Cum ar și putea să i meargă altfel luminii în întuneric? Istoria patimilor lui Isus este întreagă realitatea vieții, ridicată spre cea mai înaltă încordare dramatică a antitezelor. Orice altceva, în comparație cu aceasta, este palid și ireal. Aici nu mai poți spune: «Tu ești pentru, eu sunt contra». Nu, aici zace ultimul și absolutul adevăr și cu cât te afli mai laoparte de el, cu atît ești mai îndepărtat de cunoașterea salvatoare. N'are rost aici nici o toleranță microcefală, ca și când n'ar fi fost găsit încă inelul cel adevărat — nu, adevărul, autenticul inel este aici și cine îl mai caută, acela nu vrea să-l găsească.

Evangelia este știința tuturor științelor, ea tratează despre adevărul tuturor adevărilor, are de a face cu tradiția supremă din înălțimi, din care trăiește omul, cu turbarările, la cari este expusă această tradiție în atmosfera terestră, cu natura materiei, în care pătrunde, pe care o luminează și pe care tinde să o facă serviabilă lumii superioare și — în sfîrșit — Evangelia are de a face cu taina tendinței de a întoarce spatele dumnezeirii, cu prepotența păcatului și cu toate acele manifestări ale acestuia, în trup și suflet, în istorie și economie, în politică și cultură — și cu răspunsul lui Dumnezeu la aceste manifestări.

Toate acestea nu sunt numai noaptea sfîntă de Crăciun, ci totodată

¹ Aluzie la parabola cu cele trei inele din piesa teatrală a lui Lessing: «Nathan înțeleptul».

ziua cea mai luminoasă, realitatea cea mai sclipitoare, început și sfîrșit, centru a tot ceea ce se întîmplă, capital al tuturor negocurilor, garanție a tuturor convențiilor, medicină pentru toți îmbolnăviții, constituție a tuturor statelor, fundament al tuturor fundamentelor. Cine nu vrea să o vadă, nu vede soarele și ține lămpile de stradă drept sori și stele.

Institut adventist lângă Brașov

Fără a sta prea mult la îndoială, adventiștii îndrăznesc a clădi un institut de propagandă, lângă Brașov. Zăre locale vestesc «pericolul ce amenință credința strămoșească», prin clădirea institutului sectant, menit să-și recruteze cât mai mulți aderenți.

Politica de căpătuială a recrutat în deosebi dezertori ai plugului. Căci plugul, unealta cinstită din bătrâni, plugul, necesită o muncă grea... Și, de ce atîta trudă, când banul se poate vîna mai ușor? Când ajungând frînar la c. f. r. sau într-o slujbă la primărie, ori făcând «negustorie», poți sfida sudoarea prelină pe obrazele trudnice sătești... Fostul trespăduș electoral al cutărui partid politic, om căpătuit cu pâine și cu idei antinaționale și antibisericești, poate să sfideze, căci leaful lui e mai în regulă decât b. o. a unui învățător sau preot. Din acei dezertori își recrutează, mai ales, credincioșii săi orce sectă zis religioasă.

De propaganda aceasta suferă însă nu atît biserica, ci în primul rînd statul. Prin urmare, propaganda trebuie privită și sub aspect național.

Învățătorul în școală se străduiește să infiltreze în sufletul copilului faptele mărețe din trecutul nostru zbuciumat; îi călește sufletul în dragostea de neam și țară; — dar, fiul țărânului, care părăsește plugul în bătaură, în institutul cosmopolit de lângă Brașov lasă la o parte dragostea de neamul său: ca să ne producă o generație cu totul primejdioasă pentru viitorul patriei noastre.

E rîndul autorității civile să intervie cu măsuri potrivite, până ce nu e prea tîrziu.

Pr. Ion Lasca.

lesul adînc al coborării și al imprenării Duhului cu materia, pentru ca să producă ordine, pentru ca să creeze viață. De aceea accentuăm, că în intruparea lui Dumnezeu în Domnul nostru Isus Hristos avem un punct culminant al devenirii generale, o devenire pe care o observăm în întreaga creațiune. În nimic nu putem cunoaște ființa lui Dumnezeu mai clar decât în faptul că El de bună voie se descopere oamenilor în lumea văzută. Prin toată devenirea vieții trece o linie puternică, o singură mișcare; este mișcarea dela cele veșnice la cele trecătoare, dela cele nevăzute și tainice la cele văzute și destăinuite. Dacă ar lipsi acest act primordial al devenirii, nu ar fi lumea decât un haos, pământul ar fi «nelocuit și întuneric». Acest act al devenirii poate fi interpretat din partea omului de știință în mod diferit. El îl va afla însă în nenumăratele forme ale vieții ca pe un proces producător de viață și veșnic același fiind. Credința într-o asemenea devenire nu trebuie nici decum să paralizaze pu-

terea lui de cercetare. În fața oricărui cercetător raționalist va rămănea însă nedescoperită taina intrupării.

Când și cum se descopere acest adevăr în viața creștinului ortodox?

Cine intră în biserică ortodoxă și în una protestantă d. ex., va observa contrastul. Bogăție de ornamente în clădire și mulțime de forme la cult în una; simplitate și lipsă de forme în cealaltă. Partea aceasta exterioară însă are înțeles profund. Am putea zice că prin acestea biserica noastră tinde să concretizeze, să ne facă accesibili Duhul lui Dumnezeu, iar biserica protestantă ne îndrumă numai spre spiritul absolut și abstract al lui Dumnezeu. Adeseori putem auzi pe mulți spunând că cultul divin al bisericii noastre are prea multe formalități, care ar trebui simplificate, căci «plictisesc».

Dar dacă vom căuta înțelesul lor adînc, vom afla că aceste forme sînt viață concretizată, în aceste forme s'a intrupat Duhul vieții. Ori unde în întregul univers când apare viața, ea trebuie să îmbrace o formă oarecare,

ea trebuie să se intrupeze. Există o singură viață, în sine desăvârșită, și liberă de orce formă; acesta este Dumnezeu, Duhul cel curat și desăvârșit; așa ne învață sfînta Scriptură care zice: «Duh este Dumnezeu». Iar când vrea să se manifesteze, această ființă de cea mai desăvârșită spiritualitate, acest proces de destăinuire trebuie să primească o formă. În lucrurile văzute se descopere puterea Creatorului lor nevăzut. Astfel ni se prezintă viața dumnezească în forma quasi vizibilă. De aceea concepem cultul divin ca pe o exteriorizare a proceselor de viață internă, ca pe o intrupare a duhului de viață. Deci deosebirea de formă între protestantism și între biserica noastră este aceea, că în credința ortodoxă elementul religios nu rămăne în sfera abstracției a spiritualității, ci se concretizează în formă văzută.

În biserica noastră adevărul intrupării are înțeles profund pentru toate domeniile vieții. Acest fapt ni

se prezintă în deosebi în viața sacramentală. Învățătura bisericii noastre susține, că taina este o lucrare văzută, așezată de Dumnezeu, și prin ea se administrează oamenilor darul nevăzut al lui Dumnezeu. Astfel sf. noastră biserică nu uită, că sîntem ființe compuse din suflet și din trup. Ea caută calea cea mai potrivită pentru a pune pe om în legătură cu Dumnezeu. Pe calea aceasta poate să devină materia, trupul omenesc purtător, vas al darului, al Duhului dumnezeesc. Acest proces minunat îl numește un cugetător german «materialismul divin».

Să căutăm acum o justificare pentru această afirmare cam paradoxă. Sîntem obișnuiți să înțelegem noțiunea de materialism în sensul său negativ, ca distrugător al vieții. Dar din cele ce urmează va rezulta că există două forme ale materialismului, și anume materialismul divin și cel demonic. Pe cel din urmă cred că-l cunoaștem îndeajuns: îl aflăm în structura internă și externă a timpului nostru. Semnul său caracteristic este

porează perfect în spiritul limbii bisericești, fără a produce impresia de împetritare cu neologisme. Așa este d. ex. *har și dar* în loc de *dar și milă*, *harul și milostivirile* în loc de *darul și îndurările*, *preoțime și diaconime* în loc de *preoție și diaconie* (pentru ceata de persoane) etc. Multe din aceste corecturi nu sunt, apoi, propriu zis inovații, ci le întâlnim în unele Liturghiere ca introduse deja, mai ales în cel de București 1887 și în cel de Sibiu 1902 (deși pe acesta din urmă uită autorul aproape sistematic să-l amintească în note, ca având deja expresiile pe cari le propune Sfinția Sa). Așa sunt d. ex. *datorita* închinăciune în loc de *datornica* închinăciune (V. 105—S.79), *cuvioște* în loc de *cuvilnță* (V. ibid.—S. ibid.), rugăciune *stăruitoare* în loc de rugăciune cu osârdie (V. 110—S. 82) etc.

Sfinția Sa propune însă și corecturi de accente care nu-mi par tocmai potrivite fie pentru că nu redau exact sensul cuvântului grecesc, fie pentru că nu se încadrează perfect în spiritul limbii bisericești, sau fie pentru că sunt de prisos, expresiile vechi fiind destul de bune. Așa nu e tocmai potrivit cuvântul *cuget* din rugăciunea înainte de Evanghelie, ca echivalent al cuvântului grec *dianola*; expresia întregă sună: *ochii cugetului*; eu propun *ochii minții* ca fiind mai potrivită și cu contextul și cu cuvântul grecesc. Se știe că *cuget* în românește are mai mult înțelesul de conștiință morală (V. 107—S.80). Nu înțeleg apoi de ce pâr. Vintilescu susține să înlocuim cuvântul *atotfitor* cu *atotsăpănit* în toate locurile unde textul grecesc are Pantocrator? Doar cuvântul acesta grecesc înseamnă atotfitor, și apoi e atât de obișnuită urechea noastră cu cuvântul atotfitor. În orice caz corectura e cel puțin de prisos. Mai potrivit este, apoi, *eulavie* (S. 73) decât *bună cucernele* cum propune V. 98, pentru cuvântul grecesc *eulabeia*. Cu totul neromânește sună expresia *pentru bună întocmirea aerului* în loc de *pentru bună liniștea văzduhului*, chiar dacă va fi redând mai fidel grecescul *eucrasia*. Noi înțelegem perfect ce va să zică *bună liniștea văzduhului* și uzul bisericesc al expresiei i-a dat o nuanță care depășește înțelesul pur astronomic al expresiei *bună întocmirea aerului*. De prisos este înlocuirea expresiei *ca să ne izbăvim noi de tot năcazul* cu: *ca să fim noi izbăviți de tot năcazul*. Mai potrivită este expresia S. 56 *a făcut fără prihană calea mea* decât cea pe care o adoptă V. 77 *a pus neprihănită calea mea*. Cred că ar fi fost mai bine ca pâr. Vintilescu să evite pretutindeni cuvântul *conștiință* care e un neologism și să prefere cuvântul *cuget* (V. 115, 140). De prisos ne pare schimbarea lui: *cu pace*, cu: *în pace*; de asemenea schimbarea lui: *apără, miluește și ne păzește*, cu: *apără-ne, miluește-ne și ne păzește*. Jastă e înlocuirea expresiei: *plătirea bisericii tale păzește-o*, cu: *biserica ta păzește-o întregă*; aci, într'adevăr, expresia veche nu se mai înțelege.

Mă opresc aci cu observațiile mele. Ca să fiu complet, ar trebui să mă extind încă mult. Din cele de mai sus se poate vedea cât de vastă și cât de delicată, în același timp, e problema revizuirii Liturghierului. Pentru familiarizarea cu datele acestei probleme, cartea aceasta e de dorit să ajungă în mâna tuturor.

Dr. D. Stăniloae.

INFORMAȚIUNI

A murit mama Principesei Elena. Fosta regină a Greciei, *Sofia*, soră a exîmpăratului Wilhelm II, a încetat din viață la Frankfurt, în 14 l. c. în vârstă de 62 ani. Văduva regină Sofia avea 5 copii, între cari principesa Elena este mama Marelui Voevod Mihai, iar exregele Gheorghe II e soțul Principesei Elisabeta.

Moartea lui Iacob Negruzzi. La trei săptămâni după sărbătorirea cea de a nouăzecea aniversară, bătrânul academician *Iacob Negruzzi*, ultimul supraviețuitor dintre fruntași «Junimii» dela Iași, încetează din viață. Lucrările sale literare, în deosebi Căpșile de pe natură, s'au bucurat de mare trecere. — le mai citeșc cu plăcere și azi cercetătorii vremilor dispărute. Revista *Convorbiri Literare* l-a avut mulți ani de-a rândul redactor și conducător plin de răvnă și pricepere. Acum s'a dus acolo, unde au plecat toți iluștrii săi tovarăși de muncă și idei. Odihnească în pace!

† **Constantin Hamangiu**, ministrul de Justiție, a încetat subit din viață în 7 l. c., în etate de 64 de ani, închinat magistraturii și studiilor juridice, lucrări de mare valoare. Înainte cu doi ani a dăruit Academiei Române suma respectabilă de cinci milioane de lei. Faptele sale grăesc dela sine. Slujească-ne drept pildă.

Caz de moarte. În 27 Decembrie 1931 a trecut la cele eterne venerabilul preot Zaharie Tălcăș din Valdeii fiind înmormântat la 29 Decembrie în sobor de numeroși preoți, și petrecut la locul de odihnă de toți fiii săi credincioși. Odihnească în pace!

Sibul muzical și alte orașe ardelene vor avea în curând plăcerea și cinstea de a asculta pe apreciată concertistă, d-na Aurelia Cionca Pipos, care, în cadrul unui mare concert, va executa, la noi în prima audiență, *rapso-dia română* a lui Liszt. Motivele rapso-diei au fost culese de autor în cursul călătoriei sale din 1846 în țările românești. Opera aceasta a lui Liszt a fost găsită abia acum, după aproape 85 ani, grație norocoasei cercetări a d-nei Dr. O. Beu la Weimar.

Noua monedă metalică de argint va fi pusă în circulație în cursul lunii lui Iunie 1932 și va înlocui hârtiile de 100 lei, retrase din circulație, și monedele cu efigia Voevodului Mihai, ce se mai găsesc în circulație.

STIRI LOCALE

Reunirea română de muzică «Gh. Dima» va da Marți, în 19 l. c., ora 8 seara, în sala Thalia, un concert festiv întru sărbătorirea maestrului *Gheorghe Enescu*. Amănunte în afișe.

CARTI ȘI REVISTE

Discurs rostit la mesajul tronului în ședința senatului dela 7 Decembrie 1931, de *Axente Banciu*, senator de Brașov. București, 1931. Impr. centrală. — Broșură de 20 pagini. Oratorul atinge în discursul său, zugră-

vind epoca actuală, câteva mari păcate de politică mărunță, care trebuie să înceteze. Pentru preoțimea și dascălimea de toate gradele, supuse în mijloacele lor de trai la sângeroase reduceri, dl A. Banciu are calde cuvinte, rostind dela tribuna senatului: «Cine cunoaște trecutul nostru, știe că puterea *crucii* și lumina *cărții* au fost îngerii noștri păzitori și tot numai acestea vor fi și în viitor». Sângeroasele rane trebuie vindecate repede.

Transilvania, organul societății culturale «Astra», a apărut pentru Septembrie—Decembrie 1931. Întreg numărul revistei este închinat adunării generale ținute la Sf. Gheorghe în 13 și 14 Septembrie 1931.

Meditații *

Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul ce iese din gura lui Dumnezeu.

Matei 4, 4.

Acestea sânt cuvintele, profetice, cu cari Fiul lui Dumnezeu a alungat pe ispititorul diavol, care l-a îndemnat, să prefacă pietrele în pâini.

Dacă Mântuitorul a dat pilduitorul răspuns, sunt însă mulți oameni, cari privesc numai la pâine și la ceeace, după părerea lor, este tot așa de necesar ca pâinea de toate zilele.

În orașele mari, unde am petrecut atât în Apus, cât și în Răsărit, mă opream seara de multeori în locuri unde circulația era mai mare. Observam cu mult interes lumea, care alerga nebună în toate părțile și în mine mă gândeam: unde vor alerga oare cu atâta grabă, toți aceștia? Dacă ar fi fost posibil să-i întreb pe toți unde alergați, aș fi primit oare dela vreunul răspunsul ce-l așteptam: eu alerg la Hristos; eu caut cu ardoare pe Domnul, căci sunt însetoșat cu sufletul?

Tare mă tem că nuli intrucât atitudinea lor, nu trada nimic din grija sufletească.

Pe toți îi mânia interesul material, patimile și grijile lumești.

Și în timp ce alergau după acestea, omul lăuntric din ei, îl lăsau pradă flămânzirii și însetoșării. — De ce oare alergă oamenii, fără să se obosească nicicând, după comorile acestei lumi? Tutarora li se poate doar întâmpla ceeace ne relatează o istorioară: Se zice că un om s'a răstăcit în pustie și când era aproape să moară de foame a găsit o traistă plină: a desfăcut-o cu dorința arzătoare d-a afla ceva de mâncare în ea; dar a aruncat-o la o parte, cu dispreț și cu durere, zicând: sunt numai diamante!

În momente de grele încercări, lucrurile pământești, fie de cel mai mare preț, nu folosesc la nimic.

Nevoile sufletești, nu pot fi vindecate, decât cu pâinea vieții; omul lăuntric, nu poate trăi decât numai cu cuvântul ce iese din gura Dumnezeului celui viu.

Căci după cuvintele Mântuitorului scris este: nu va trăi omul numai cu pâine. Pr. Gh. Secaș.

* Adaptări după autori diferiți, din limba germană și franceză.

Nr. 261/932 Ep.

Circulară

către toate Oficiile protopresbiterale și parohiale din Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia și Sibiu

În legătură cu circulara noastră Nr. 10224/931 Ep. se aduce la cunoștință Oficiilor protopresbiterale și parohiale din Arhiepiscopia noastră, că dela 15 Ianuarie 1932 începând se menține aceeaș modalitate ca în trecut pentru aprovizionarea cu timbre speciale necesare corespondenței oficiale, cu lămurirea că este a-se aplica cea mai strictă economie privitor la întrebuințarea corespondenței, cunoscând că Regia autonomă a P. T. T. a stabilit un quantum pe oficii peste care nu se poate trece, după cum urmează:

a) Oficiilor protopresbiterale — timbre în valoare de Lei 700 (șapte sute) lunar.

b) Oficiilor parohiale urbane — timbre în valoare de Lei 30 (treizeci) lunar.

c) Oficiilor parohiale rurale — timbre în valoare de Lei 24 (douzeci și patru) lunar.

Această modalitate are un caracter de provizorat, deoarece Ministerul în vederea economiilor bugetare studiază un alt sistem de aprovizionare, care se va comunica la timp.

Sibiu, 16 Ianuarie 1932.

† Vasile
vicar

V. Nistor
secretar

Nr. 248/931.

G.

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III Boz, din protopopiatul Mercurea, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele sânt următoarele:

1. Întregirea dotației dela stat.
2. Locuință în natură.
3. Sesie 20 jug; parte arător, parte fânaț.

4. Stola obișnuită în tract.

Concurenții su să și înainteze cererile, în termenul deschis, subsemnatului oficiu protopopesesc și cu avizul protopopului se pot prezenta în parohie și în biserică la sf. liturgie.

Mercurea, 8 Ianuar 1932.

Oficiul protopopesesc ort. rom. în înțelegere cu consiliul parohial.

Avr. S. Pecurariu
protopop

Organizați
Oastea Domnului

Nr. 273/931.

G.

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Panc cu filia Seliște, din protopopiatul Dobra, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Dotație dela stat, conform calificăției.
2. Sesie parohială de 19 jug. 992 st. □ arătură, fânaț și pășune.
3. Birul parohial, de fiecare familie o măsură de 30 litri porumb sfărmat.
4. Venitele stolare stabilite uniform pentru toate parohiile din protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ort.-rom. din Dobra, ear concurenții se vor prezenta în parohie spre a fi cunoscuți de enoriași.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu consiliul parohial.

Dobra, la 22 Mai 1931.

Iosif Morariu
protopop.

Nr. 281/931.

G.

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a Sullghete, din protopopiatul Deva, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt următoarele:

1. Întregirea dotației dela stat.
2. Sesie de 2 jugăre 800 st. □.
3. Birul parohial în bucate, de familie câte o măsură de 20 litri porumb sfărmat, dela 180 familii, din care 1/2 primesc cantorul și crâșnicul.
4. Venitele stolare, stabilite și aprobate uniform pentru toate parohiile protopopiatului.

Concurenții au să-și înainteze cererile în termenul dat, subsemnatului oficiu protopopesc, și cu avizul protopopului se pot prezenta în parohie și în biserică la sfânta liturgie.

Dava, la 16 Decembrie 1931.

Oficiul protopopesc ortodox român al tractului Deva în înțelegere cu consiliul parohial

Iosif Morariu
protopop.

A apărut:

**Un anahronism și o sfidare:
STATUL ROMANO-CATOLIC
ARDELEAN**

studiu istoric juridic

de

ONISIFOR GHIBU

profesor la Universitatea din Cluj, membru corespondent al Academiei Române

însoțit de

Concluziunile Comisiunii istorico-juridice privitoare la desființarea Statului Catolic

Prețul Lei 400—, plus spese postale Lei 15—

Se poate procura de la **Librăria Arhidiecezană din Sibiu**, trimițându-se prețul plus spesele postale prin mandat postal.

Au mai apărut de

NICOLAE NEAGA

profesor la Academia teologică

1. „Tatăl-Nostru“ 50 pag. Lei 15 (tâlcuire)

2. „Plângerile lui Ieremia“... Lei 25

3. „Contribuții la lămurirea textelor mesianice din cartea Facerii“ Lei 17

4. „Cântarea Cântărilor“ Lei 28

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu**, se află de vânzare

**Introducerea
în sfintele cărți ale
Testamentului nou**

de

Arhiepiscopul-Mitrofor

Dr. VASILE GHEORGHIU

profesor titular al studiului biblic și al exegezei T. N. la facultatea de teologie din Chișinău

Prețul Lei 480—, plus spese postale Lei 20—

Dela **Librăria Arhidiecezană** se pot procura

Notițe despre întâmplările contemporane

de Ioan cav. de Pușcariu. Prețul Lei 100, plus spese de poștă Lei 15

Nr. 274/931.

G.

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Muncelul mare, cu filiile Bolabărzu, Muncelul mic și Runcul mic, din protopopiatul Dobra, se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Întregirea dotației dela stat.
2. Stola uzitată în toate parohiile tractului Dobra.
3. Birul parohial în bucate, câte o măsură de 20 litri dela fiecare casă.
4. Casă parohială cu șură și staul.
5. Lemne de foc.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român din Dobra, ear concurenții se vor prezenta în parohie spre a fi cunoscuți de enoriași.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu consiliul parohial.

Dobra, la 22 Mai 1931.

Iosif Morariu
protopop.

Nr. 275/931.

G.

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Baștea, cu filia Holdea, din protopopiatul Dobra, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Întregirea dotației dela stat, conform coalei B
2. Sesie parohială de 9 jug. cad., fânaț și arătură.
3. Birul parohial obișnuit, în bucate, de fiecare casă o măsură de porumb.
4. Venitele stolare, statorite și aprobate pentru toate parohiile din protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ort.-rom. din Dobra, ear concurenții se vor prezenta în o Duminecă sau sărbătoare spre a fi cunoscuți de enoriași.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu consiliul parohial.

Dobra, la 22 Mai 1931.

Iosif Morariu
protopop.

ANUNȚ

**Tuturor oficiilor protopopești
și parohiale din arhiepiscopie**

Având în vedere dispozițiile testamentare ale fericitului mitropolit Șaguna precum și regulamentele pentru administrarea **Librăriei și Tipografiei arhidiecezane**, atragem atențiunea oficiilor parohiale și protopopești ca toate rechizitele, utensiliile de cancelarie, imprimate și tipărituri oficiale precum și obiecte rituale și cărți bisericești să se procure dela **Tipografia și Librăria arhidiecezană**.

Aceste așezăminte au fost îndrumate să execute prompt orice comande făcute de către oficiile parohiale și protopopești.

Consiliul arhiepiscopesc

A apărut:

**Biserica Neamului
și drepturile ei**

Discurs rostit la discuția generală asupra proiectului de lege a Cultelor, în ședința dela 27 Martie 1928, a senatului român de

Dr. Nicolae Bălan

Arhiepiscop și Mitropolit

Un elegant volum de 120 pagini
Prețul 40 lei, plus spese postale 10 lei
Se poate comanda dela **Librăria Arhidiecezană din Sibiu**.

A apărut

în a doua ediție revăzut și completat

**Tipicul bisericei
ortodoxe**

întocmit pentru trebuințele preoților studenților în teologie și ale elevilor școalelor normale

de

AUREL POPOVICIU

profesor la Școala Normală „Andrei Șaguna”

și se poate comanda dela **Librăria Arhidiecezană din Sibiu**. — Prețul Lei 100, plus spese postale Lei 15.

A apărut în editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană** de aici din Sibiu broșura:

**„Profeții mesianice
în vechiul Testament”**

texte alese de dl **NICOLAE NEAGA**, profesor suplent la Academia teologică „Andreiană”, din Biblia publicată sub îngrijirea Sântului Sinod în 1914, cari texte, pentru că să fie cât mai accesibile la instrucțiunea din Exegetică în institutele teologice sunt înzestrate cu titluri în conformitate cu importanța lor mesianică. Prețul unui exemplar e Lei 55—. **Librăriilor și direcțiilor institutelor teologice** pentru comande de cel puțin 10 exemplare li se dă 20% rabat.

Librăria Arhidiecezană.

**Reclama este
sufletul comerțului**

A APĂRUT

**BISERICA ÎMPOTRIVA
CONCORDATULUI**

Declarațiunea Episcopatului ortodox român prezentată la discuția pentru ratificarea Concordatului, în ședința dela 23 Mai 1929, a senatului român de

Dr. NICOLAE BĂLAN

Arhiepiscop și Mitropolit

Prețul Lei 30— + spese Lei 5—. Se poate comanda dela **Librăria Arhidiecezană din Sibiu**, trimițând prețul prin mandat postal.

În editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane a apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană din Sibiu**:

HRISTU ANDRUTSOS

profesor la facultatea de teologie din Atena

DOGMATICA

bisericii ortodoxe răsăritene

Traducere autorizată

de

Dr. DUMITRU STANILOAE

profesor la Academia teologică „Andreiană”

Prețul Lei 300—, plus spese poștale Lei 20—

Librăriilor și direcțiilor institutelor teologice pentru comande de cel puțin 10 exemplare li se dă 20% rabat.

Citiți

MEMORIILE

Arhiepiscopului și Mitropolitului

Andrei Șaguna

Au apărut într'un frumos volum, de 112 pagini, cu ilustrațiuni. Cartea cuprinde însemnările lui Șaguna despre fapte și întâmplări momentuoase din viața sa. Se află la **Librăria Arhidiecezană din Sibiu**

Prețul: 25 Lei

Dela **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se poate procura:

Confesiuni și Secte

studiu istoric-misionar

de

Arhiereul

Grigorie Leu Botoșăneanu

Prețul Lei 120—, plus spese poștale Lei 10.

În editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane a apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană din Sibiu**:

**Istoria Desrobirii Religioase
a Românilor din Ardeal**

în secolul XVIII

de

SILVIU DRAGOMIR

profesor universitar, membru al Academiei Române

Vol. II

cu 75 documente anexate.

Prețul Lei 400, plus spese de poștă Lei 20.

Volumul I costă Lei 200

Dela **Librăria Arhidiecezană din Sibiu**, se poate procura

CURS

de

Îndrumări misionare

pentru folosirea studenților în teologie, preoților parohi și misionarilor eparhiali

de

Dr. VASILE GH. ISPIR

profesor la Facultatea de teologie din București

Prețul Lei 440—, plus spese poștale Lei 20—